

ARVOPUNTARI

Ohje Arvopuntari-keskustelun ohjaajalle

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo.....	1
Aluksi.....	3
Arvopuntari-materiaalit.....	3
Valmistautuminen keskusteluun.....	3
Arvopuntarin kulku.....	4
Turvallisen keskusteluympäristön luominen.....	5
Arvopuntarin väittämät ja apukysymykset ohjaajalle aiheen käsittelyyn.....	6

TEKIJÄT

Arvotyöryhmä / www.partio.fi/arvokeskustelu

ALUKSI

Arvopuntari on osa partion arvokeskustelua. Arvokeskustelu tukee partion strategiaa 2015–2018 ja sen pohjalta laadittuja Suomen Partiolaisten kaksivuotislinjauksia. Partion strategian mukaisesti haluamme, että partio kuuluu kaikille. Kaksivuotislinjausten kautta strategian toteutumista edistetään käymällä yhteistä arvokeskustelua, joka edistää partion avoimuutta.

Partion peruskirjassa määritellään, että partioliike on avoin kaikille, jotka hyväksyvät sen päämäärän ja arvopohjan. Partion arvot kuvataan peruskirjassa. Partion peruskirjaan voit tutustua osoitteessa www.toiminta.partio.fi/suomen-partiolaiset/arvopohja/peruskirja.

Arvokeskustelun tavoitteena on selventää partion arvojen tulkintaa ja edistää arvoista keskustelemisen kulttuuria partiossa.

Arvoista keskustelemisen tueksi on laadittu käsissäsi oleva valmis materiaali Arvopuntari-keskustelun käymiseen partiopiirien ja FiSScin, alueellisissa ja lippukuntien omissa tapahtumissa. Materiaali on laadittu erityisesti partiojohtaja-peruskoulutusta varten, mutta sitä voidaan hyvin soveltaa muissakin tapahtumissa. Partiojohtaja-peruskoulutuksessa keskustelu kuuluu Partion perusteet –moduuliin. Arvopuntari-keskusteluissa osallistutaan arvokeskusteluun ja arvojen tulkinnan määrittämiseen. Arvopuntari-keskusteluita voi käydä maaliskuun 2018 loppuun asti. Myös tämän jälkeen materiaalia on mahdollista käyttää, mutta keskusteluiden tuloksia ei enää kerätä.

Partion strategia: <https://toiminta.partio.fi/suomen-partiolaiset/strategia>

Arvopuntari-materiaalit

- Arvopuntarin väittämät ja apukysymykset ohjaajalle aiheen käsittelyyn (tämän tiedoston lopussa)
- Arvopuntarin [Power Point -esitys](#)
- Arvopuntarin ohjaajalle -opas
- Keskustelun tuloslomake [webropolissa](#) ja [tulostettava versio](#)
- Arvokeskustelu -verkkosivut www.partio.fi/arvokeskustelu (mm. arvokeskustelun taustoitus ja materiaalit)

VALMISTAUTUMINEN KESKUSTELUUN

1. Sovi kuka kirjaa sihteerinä arvokeskustelussa esiin nousseet asiat [webropol-lomakkeeseen](#). Kirjaaja ei ole sama henkilö kuin keskustelun ohjaaja.
2. Käy läpi arvokeskustelumateriaalit. Voit halutessasi muokata PowerPoint -pohjan itsellesi sopivaan muotoon. Älä kuitenkaan muokkaa väittämiä tai arvoja.

- Jos et voi hyödyntää PowerPoint-esitystä keskustelussa, tulosta esitystä riittävä määrä tai kirjoita väittämät ja arvot esimerkiksi isoille papereille näkyvälle paikalle.
- 3. Mieti miten purat kärjistyneet tilanteet tai varmistat että keskustelu ei jää kahden äänekkäimmän osallistujan väliseksi väittelyksi.
- 4. Varaudu siihen, että keskustelu saattaa kestää sille varattua aikaa pidempään. Keskustelua voi jatkaa esimerkiksi ns. Vessanseinä-chattina.
  - Yhteisessä käytössä olevien vessojen ovien sisäpuolelle kiinnitetään iso paperi ja sen viereen kynä. Keskusteluun osallistujat voivat jatkaa keskustelua kirjoittamalla ajatuksiaan paperille kaikkien nähtäville.
- 5. Huolehdi, että kaikkien/useimpien arvojen käsittelyyn jää aikaa. Pyydä tarvittaessa yleisöstä joku avuksesi seuraamaan kelloa ja pitämään ajankäytöstä huolta. Voitte viipyä eri arvoissa eri ajan riippuen siitä, kuinka paljon keskustelua ne herättävät. Vältä kuitenkin jumittaminen vain muutama väittämään
- 6. Varaa osallistujille äänestyslapuiksi punaiset ja vihreät laput tai mieti miten muuten osallistujat äänestävät eri arvoistaan.
  - Äänestykseen voi hyödyntää esimerkiksi Kahoot-sovellusta: <https://kahoot.com/>.

ARVOPUNTARIN KULKU

- Materiaali on laadittu erityisesti partiojohtaja-peruskoulutusta varten (Partion perusteet – moduuli). Materiaali sopii käytettäväksi myös muissa partiopiirien ja FiSSCin järjestämissä sekä alueellisissa tai lippukuntien tapahtumissa. Ennen keskustelua on syytä perehtyä materiaaliin ja soveltaa sitä kulloinkin paikalla olevalle osallistujajoukko sopivaksi.
- Käydään läpi keskustelun pelisäännöt (ks. alla Turvallisen keskusteluilma-
piirin luominen) ja tavoite.
- Keskustelussa ei tarvitse tulla yhteiseen lopputulemaan. Tuodaan aluksi esille, että keskustelun tarkoitus on koota erilaisia näkemyksiä ja kokemuksia partion arvoista ja niiden toteutumisesta; ei vakuuttaa muita ajattelemaan samalla lailla kuin itse ajattelee.
- Keskustelu herätetään käymällä läpi kutakin arvoa koskeva väittämä.
- Lyhyen väittämää koskevan keskustelun jälkeen äänestetään osallistujille jaetuilla lapuilla ryhmän mielipiteestä. Tämän jälkeen esitellään väittämää vastaava arvo ja ryhmä ohjataan keskustelemaan siitä, toteutuuko arvo partiossa hyvin. Entä onko joku törmännyt tilanteisiin, joissa arvoa on ollut hankala soveltaa käytännössä tai se on ymmärretty eri tavalla? Sihteeri kirjaa ylös Webropoliin käydyn keskustelun pohjalta arvon tulkintaan ja toteutumiseen liittyvistä erilaisista näkemyksistä.
- Sihteeri voi tilapäisesti kirjata tilanteet tulostetulle versiolle Webropol-lo-makkeesta ja syöttää ne myöhemmin Webropoliin.
- Keskustelun jälkeen on hyvä keskustella siitä, miten keskustelu sujui. Tässä vaiheessa voi antaa myös palautetta itse keskustelusta: palautteen voi kirjata Webropoliin.

TURVALLISEN KESKUSTELUILMPIIRIN LUOMINEN

On tärkeää, että jokaisella arvokeskusteluun osallistujalla on hyvä olla arvokeskustelutilanteessa. Osa käsiteltävistä arvoista saattaa tulla kovinkin lähelle osallistujan henkilökohtaista elämää. Turvallinen tila merkitsee sitä, että ryhmässä käytävä keskustelu kunnioittaa kaikkien rajoja, eikä tehdä oletuksia esimerkiksi siitä millaisia tytöt tai pojat ovat, millaisessa perheessä nuori on kasvanut tai mikä on henkilön suhde uskontoon. Turvallisuuksi lisää se, että osallistuja voi luottaa ryhmänvetäjän olevan hänen tukena. Tavoitteena on, että ei tehdä oletuksia tai yleistetä omia kokemuksia koko ryhmää koskeviksi.

Keskustelun sääntöjä voivat olla esimerkiksi seuraavat:

- Keskustelun alussa sanotaan ääneen, että arvot ovat hyvin henkilökohtainen asia, eikä keskustelussa hyväksytä asiatonta kielenkäyttöä tai vitsailua.
- Syrjivää tai häiritsevää käytöstä ei hyväksytä ja niihin puututaan aina
- Ryhmässä voi olla erilaisia arvoja ja mielipiteitä ja että osa keskustelussa käytetyistä esimerkeistä voi olla toisten arkielämää.
- Arvopuntari-keskustelun jälkeen voi halutessaan jutella tilanteesta keskustelun ohjaajan kanssa, mutta että myös keskustelun ulkopuolinen henkilö XX:n kanssa voi jutella tilanteesta jos kokee sen epäasialliseksi

Arvopuntarin ohjaaja ei ole itse arvokeskustelija. Sen sijaan hänen tehtävänsä on luoda arvoista keskustelemiselle puitteet ja pitää huoli siitä, että erilaisista taustoista tai erilaisista arvomaailmoista edustavien osallistujien on mahdollista keskustella arvoista hyvässä keskusteluympäristössä. Tilanteen erilaiset pulmakohdat voi käydä mielessään etukäteen läpi esimerkiksi seuraavien kysymysten kautta

- Uskallatko puuttua keskusteluun, jos huomaat asiatonta tai ei-sensitiivistä kielenkäyttöä?
- Jos keskustelu kärjistyy tai keskittyy muutaman osallistujan väliseen väitellyyn, miten purat tilanteen?
- Miten ohjaat keskustelua niin, etteivät omat arvosi vaikuta keskustelun sisältöihin tai suuntaan?
- Miten otat vastaan palautetta omasta toiminnastasi ja ryhmän tarpeista?
- Miten kykenet hyväksymään ja kunnioittamaan, että on erilaisia tapoja kokea asioita? Keskustelun vetäjä ei voi ohjata osallistujia kokemaan asioita tai ajattelemaan niistä vetäjän hyvänä pitämällä tavalla vaan vastata siitä, että ympäristö pysyy turvallisena kaikille keskustelijoille.

Ohjeet turvallisen tilan luomiseen on kirjoitettu Setan ohjeiden pohjalta, mm.

Nuortenryhmien vetäjille ja Opitaan yhdessä -opettajanopas.

ARVOPUNTARIN VÄITTÄMÄT JA APUKYSYMYKSET OHJAAJALLE AIHEEN KÄSITTELYYN

Arvopuntarissa esitetään väittämä kutakin Suomen Partiolaisten peruskirjasta löytyvää arvoa kohden. Väittämistä voi keskustella vapaasti edellä mainitut ohjeet huomioiden. Keskustelua on kuitenkin hyvä ohjata, jottei se ajaudu sivuraiteille. Alla on esitelty jokainen Arvopuntarissa esiintyvä väittämä ja sille etukäteen mietityt apukysymykset. Halutessaan keskustelun ohjaaja voi miettiä apukysymyksiä lisää. Jokaisen väittämän perässä lukee suluissa arvo, johon väittämä liittyy.

1. Sudenpennut voi lähettää piirileirille ilman lippukunnan omia johtajia. (Arvo: Vastuuntunto, luottamus ja toimeen tarttuminen)
  - Voinko aina valita itselleni mukavimman tehtävän?
  - Onko lupaukset aina pidettävä? Milloin ei?
  - Milloin pitää myöntää virheensä?
  - Mitä tarkoittavat vastuuntunto, luotettavuus ja toimeen tarttuminen?
  - Pitääkö olla vastuuntuntoinen/luotettava/toimeen tarttuva oman terveyden kustannuksella?
  - Miten voin rajata pestiä itselleni sopivan kokoiseksi?
  - Onko partiossa lupa epäonnistua?
2. Toista ihmistä ei saa loukata tai arvostella hänen henkilökohtaisista valinnoistaan, vaikka toinen eläisi oman vakaumuksen vastaisesti. (Arvo: Ihmisten auttaminen ja kunnioittaminen)
  - Voiko mielipiteensä toisen henkilökohtaisista asioista ilmaista loukkaamatta toista?
  - Onko toisen henkilökohtaisten arvojen kommentointi tarpeellista?
  - Voiko toisen henkilökohtaisten valintojen kommentointi olla jopa välttämätöntä? Milloin?
3. Jokainen on tervetullut partioon tekemistään virheistä huolimatta. (Arvo: Itsensä kehittäminen ja hyväksyminen)
  - Voiko tapansa parantaa?
  - Mitkä ovat liian isoja virheitä partiolaiselle?
  - Sopiiko kaikki käytös partiolaiselle?
  - Voiko kukaan olla tekemättä virheitä?
  - Voiko omaa käytöstään muuttaa? Entä luonnetta?
  - Voiko huomata itse toimineensa väärin?

4. Partiolaisen on aina valittava vähiten ympäristöä kuormittava matkustus-tapa, vaikka matkan kesto piteneisi huomattavasti? (Arvo: Toimiminen eettisesti oikein)
  - Voiko omaa ympäristön kuormitusta kompensoida?
  - Onko aina mahdollista löytää yhtä eettisintä ratkaisua?
  - Mikä on hyvä tai riittävä peruste jättää valitsematta oikeudenmukaisin tai vastuullisin vaihtoehto?
  - Kuka määrittelee oikeudenmukaisuuden/vastuullisuuden?

5. "Lupaan parhaani mukaan rakastaa jumalaani" on selkeä ohjenuora jokaiselle partiolaiselle. (Arvo: Myönteinen asenne uskontoon ja hengellisyyden etsiminen)
  - Pitääkö ateistin sitoutua rakastamaan Jumalaa?
  - Miten kunnioitat toista, jolle uskonto on/ei ole tärkeä?
  - Väheneekö oman elämäkatsomuksen merkitys, jos joku toinen ei ole samaa mieltä?
  - Pitääkö kaikkien etsiä hengellisyyttä?
  - Mitä on hengellisyys?
  - Mitä tarkoittaa myönteinen asenne uskontoon?
  - Entä jos omat arvot ovat ristiriidassa lippukunnan/taustayhteisön arvojen kanssa?

6. On tärkeämpää kasvattaa nuoria yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja vaikuttamiseen kuin omista läheisistä huolehtimiseen. (Arvo: Yhteiskunnallinen aktiivisuus)
  - Kenen tehtävä on huolehtia yhteiskunnan asioista/yhteisistä asioista?
  - Keitä ovat omat läheiset?
  - Sulkevatko yhteiskunnallinen aktiivisuus ja vaikuttaminen sekä läheisistä huolehtiminen toisiaan pois?
  - Miksi partiossa kasvatetaan yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja vaikuttamiseen? Miksi läheisistä huolehtiminen ei ehkä riitä?

7. Jos suomalaisten partiolaisten ja muiden maiden partiolaisten etu ovat ristiriidassa, partion maailmanjärjestöissä tulee ajaa suomalaisten partiolaisten etua. (Arvo: Uskollisuus omaa maata kohtaan)
  - Entä, jos "muut maat" ovat vähempiosaisia?
  - Millaisissa asioissa olisi erityisen tärkeää ajaa oman maan etua?
  - Mikä on suomalaisen partiolaisten etu, ja miten se päätetään?

8. Lippukunnille suunnattu metsäohjelma on tarpeellisempi kuin lippukunnille suunnattu globaalikasvatusohjelma. (Arvo: Rauhan ja yhteistyön edistäminen maailmassa)
- Miksi globaalikasvatusohjelma on merkityksellinen partiolaiselle?
  - Voiko tuntea vastuunsa globaalista maailmasta, jos ei tunne lähiympäristöä?
  - Onko partio rauhanliike?
  - Miten rauhan edistäminen näkyy partiossa?
9. Partio toiminnan ei tarvitse muuttua ollakseen vähemmistölle mahdollinen harrastus. (Arvo: Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo)
- Millaisia vähemmistöjä Suomessa on?
  - Onko partio mahdollinen harrastus kaikille Suomessa?
  - Miten partion pitäisi muuttua, jotta se olisi jollekin vähemmistölle mahdollinen harrastus? Entä johonkin vähemmistöön kuuluvalle yksilölle?
10. Partion päätöksenteossa nuorille on varattava kiintiöpaikkoja. (Arvo: Nuorten osallistuminen päätöksentekoon)
- Tukevatko kiintiöpaikat nuorten osallisuutta?
  - Vaikuttaako nuorten osallisuuden tukeminen partiolaisten keskinäiseen tasa-arvoon?
  - Onko muita tapoja varmistaa nuorten osallistuminen?
  - Minkälaisilla tavoilla voi tukea nuorten osallistumista päätöksentekoon?
11. Näkyvässä tehtävässä oleva partiolainen ei saa olla aktiivinen puoluepolitiikassa. (Arvo: Puoluepoliittinen sitoutumattomuus)
- Voiko partiolaisuutta hyödyntää puoluepolitiikassa? Miten ei voi hyödyntää?
  - Onko muita tapoja toteuttaa yhteiskunnallista vaikuttamista?
  - Menettääkö partio jotain, jos puoluepolitiikassa ei näy aktiivisia partiolaisia?
  - Jos puoluepolitiikka ei sovi partiossa näkyvässä tehtävässä olevalle partiolaiselle, onko jotain muutakin tällaiselle henkilölle sopimatonta?
  - Miten puoluepoliittinen sitoutumattomuus näkyy partiossa?
12. Kestävä kehitys ja ympäristöarvot on otettava huomioon kaikessa partion päätöksenteossa. (Arvo: Ympäristönsuojelu ja luonnon kunnioittaminen)
- Onko otettava huomioon aina? Onko tilanteita, jolloin sitä ei tarvitse ottaa huomioon?
  - Miten huomioon ottamisen vaatimus vaihtelee ryhmässä/lippukunnassa/piirissä/keskusjärjestössä?
  - Mitä ympäristöarvot ja kestävä kehitys tarkoittavat?

Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry